त्रयोदश:पाठः -13

वृक्षारोपणस्य महत्वम्

अधुना विज्ञानस्य युग: अस्ति । द्विचक्रचतुश्चक्रादि वाहनानि, अनेका: यन्त्रशाला: प्रयोगशाला: च विषमिव धूमादिकं उद्वमन्ति। अनेन अस्माकं वातावरणं नितान्तं दूषितं भवति । एतेन अस्माकं भूमण्डलस्य हानि:भवति ।

एतस्मिन् विषमे अवसरे वृक्षा: एव अस्माकं शरणं भवन्ति। वृक्षा: अस्मभ्यं प्राणवायुं यच्छन्ति । अनादिकालात् आरभ्य मानवजीवने वृक्षाणां महत्वं वर्णितं वर्तते । अस्माकं ग्रन्थेषु वृक्षारोपण - महोत्सवानां वर्णनं कृतं अस्ति ।

वृक्षा: न केवलं प्राणवायुं , अपि च पत्रं, शाकं, फलानि अन्यानि गृहोपयोगीनि वस्तूनि, काष्ठानि च यच्छन्ति। अस्माकं राजकीयनेतार: तत्र तत्र वृक्षाणां आरोपणाय तस्य पालनाय च प्रयत्नं कुर्वन्ति। अत: वृक्षाणां सदुपयोगं ज्ञात्वा अस्माभि: अपि यावच्छक्यं तेषां आरोपणं कर्तव्यम् । ते वृक्षा: ससुखं परित्यज्य परोपकारमेव कुर्वन्ति। अत एवोक्तम् –

छायामन्यस्य कुर्वन्ति तिष्ठन्ति स्वयमातपे ।
फलान्यपि परार्थाय वृक्षा: सत्पुरुषा इव ।।

I. Meaning:

१. प्राणवायु: २. ग्रन्थ: ३. महोत्सव: ४. प्रतिदिनम् ५. नेतार:

II. Opposite:

१. विषम् २. हानि: ३. उपयोग: ४. सत्पुरुष: ५. छाया

III. Split:

१. विषमिव २. गृहोपयोगीनि ३. सदुपयोग

४. यावच्छक्यं ५. परोपकारमेव ६. एवोक्तम्

IV. Choose:

१. अधुना ____ युग: अस्ति । यन्त्राणाम् / मन्त्राणाम्)

२. यन्त्राणां चालनेन ____ भवति । (हानि:/लाभ:)

३. अस्मिन् विषमे अवसरे ____ शरणम् । (पक्षा:/वृक्षा:)

४. अस्माभि: वृक्षाणां ____ कर्तव्यम् ।(आरोपणम् /छेदनम्)

५. वृक्षा: ____ यच्छन्ति । (प्राणवायुं/अपानवायुं)

V. Answer the following:

१. अधुना कस्य युग: अस्ति ?

२. वाहनानि कं उद्गमन्ति ?

३. विषमे अवसरे अस्माकं के शरणं भवन्ति ?

४. वृक्षा: कानि यच्छन्ति ?

५. अस्माकं राजकीयनेतार: किं कुर्वन्ति ?

६. वृक्षाणां महत्वं किम् ?

चतुर्दशः पाठः- 14

क्रियापदानि

लृट् - भविष्यत्कालः

(कृ)

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमपुरुषः	करिष्यति	करिष्यतः	करिष्यन्ति
मध्यमपुरुषः	करिष्यसि	करिष्यथः	करिष्यथ
उत्तमपुरुषः	करिष्यामि	करिष्यावः	करिष्यामः

(अस्)

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमपुरुषः	भविष्यति	भविष्यतः	भविष्यन्ति
मध्यमपुरुषः	भविष्यसि	भविष्यथः	भविष्यथ
उत्तमपुरुषः	भविष्यामि	भविष्यावः	भविष्यामः

(पा)

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमपुरुषः	पास्यति	पास्यतः	पास्यन्ति